УДК 378.147.091:33

І. В. Чехместрук
канд. пед. наук, асист. кафедри ІКТ
м. Вінниця, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕС ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. Швидкі зміни, що відбуваються у суспільстві, в усіх сферах життя людини, змушують освіту підлаштовуватись до вимог, що потребують кваліфікованих фахівців різних спеціальностей, що мають вищу освіту, стійкі знання професійних обов'язків та професійної діяльності, водночас і досвід роботи ще не закінчивши вищі навчальні заклади. Досить необхідним у наш час стало поєднувати навчання та роботу і майбутні викладачі не являються винятком. Але це означає, що більшість часу студенти відсутні на заняттях, в результаті низькі показники знань з пропущених тем та неможливість наздогнати та в повній мірі освоїти навчальний матеріал. Для викладачів це являється серйозною проблемою, оскільки в майбутньому їм необхідно буде передавати свої знання зростаючому поколінню. Як одним із варіантів і відповіддю на проблему, що виникла, є впровадження дистанційного чи електронного навчання в навчальний процес, що має на меті: ліквідувати прогалини знань, систематизувати матеріал, що вивчається, сформувати стійкі знання у майбутніх викладачів економіки.

Аналіз попередніх досліджень. Як показав аналіз літературних джерел, проблемі впровадження дистанційного навчання в навчальний процес приділяли увагу як вітчизняні так і іноземні вчені, зокрема, А. А. Андрєєв, В. Ю. Биков, Н. О. Думанський, М. І. Жалдак, О. В. Кареліна, В. Г. Кремень, В. В. Осадчий, Е. С. Полат, Н. Г. Рибалко, О. В. Рибалко, С. О. Сисоєва, В. П. Тихомиров, А. В. Хуторськой. Переваги і недоліки використання даної форми навчання саме при викладанні економічних дисциплін та під час підготовки майбутніх економістів досліджували Я. Л. Напрєєв, О. А. Поплавська [2], С. І. Собчук та ін.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей використання дистанційного (електронного) навчання в підготовці майбутніх викладачів економіки, опису деяких переваг та недоліків даної системи освіти.

Виклад основного матеріалу. Перед тим як розглядати питання про необхідність використання при підготовці викладачів економіки дистанційної форми навчання, варто визначитись, що ми розумітимемо під цим поняттям. Аналізуючи літературні джерела, ми погоджуємось з Я. Напрєєвим [1], що пропонує розглядати дистанційне навчання як індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [1, с. 22].

Особливість дистанційної форми навчання полягає у тому, що, за допомогою однієї з систем для створення дистанційних курсів (Moodle, Ilias, Claroline, ATutor, OLAT та ін.), викладач розробляє навчальну програму, лекційні матеріали, практичні завдання, набір економічної термінології, поданої у вигляді словників, набір економічних задач, в той самий час, розробляє завдання, тести, контрольні та самостійні роботи, щоб учні мали можливість проконтролювати стан засвоєння матеріалу та рівень сформованих знань. Дана форма навчання спрямована на самостійне вивчення студентами нового матеріалу. Отже, завдання викладача полягає у забезпеченні дистанційного навчання якісними методичними матеріалами, що допоможуть студентам отримати необідні знання.

Однією з переваг, на яку варто наголосити, є можливість студентам отримувати знання, не відвідуючи навчальні заклади. Це дасть їм змогу вдало поєднувати навчання та роботу, вчитися у зручний для них час та витрачати стільки часу скільки забажають, вивчати ті предмети, що належать до кола їх уподобань, водночас здобувати освіту по кількох

спеціальностях. Дана форма навчання є корисною для всіх хто хоче здобувати освіту паралельно.

Якщо обмежити коло досліджуваної проблеми і зосередити свою увагу саме на підготовці майбутніх вчителів економіки, то варто зазначити, що поряд з вищезазначеними перевагами використання даної форми освіти є ряд недоліків її впровадження. Зокрема, слід розуміти, що майбутня діяльність педагога незалежно від спеціалізації пов'язана саме зі спілкуванням з учнями, студентами, колегами, батьками, налагодженням комунікативних зв'язків та доброзичливих відносин. Лише за цих умов можливе якісна передача знань та вмінь, а студенти сприйматимуть матеріал і вчитимуться використовувати отримані вміння на практиці, безпосередньо при вирішенні різноманітних економічних ситуацій, що за часту трапляються у повсякденному житті, вмітимуть аргументувати і висловлювати власні думки, переконувати співрозмовника в своїй правоті, вирішувати спірні питання щодо використання тих чи інших економічних положень чи термінології. Отже, як результат можна зазначити, що на перше місце виступає спілкування викладача зі студентами.

Ще одним недоліком використання дистанційної форми навчання в процесі підготовки вчителів економіки є неможливість практично відпрацьовувати набуті знання та сформовані вміння, оскільки дистанційне навчання передбачає самостійне навчання, що характеризується опрацюванням теоретичних відомостей, виконанням різноманітного характеру завдань, спрямованих на відпрацювання вмінь застосовувати знання економічної термінології, економічних явищ, принципів та теорій, з подальшою перевіркою сформованості необхідних знань та визначенням рівня оволодіння матеріалом. Даний тип навчання не передбачає очного спілкування викладача зі студентам, це слугує причиною того, що іноді його порівнюють із заочною формою навчання. Хоча, на нашу думку, із заочною формою дистанційне навчання поєднує лише самостійне вивчення та опрацювання матеріалу. Але незалежно від того, чи ми готуємо майбутніх економістів, чи викладачів економіки, одним з головних завдань є формування відповідного економічного мовлення, необхідної моделі поведінки у різних ситуаціях професійного спрямування та формування необхідного словника професійної економічної термінології з обов'язковим вивченням та відпрацюванням ситуацій її використання.

Висновок. Отже, варто підвести підсумки і зазначити, що незважаючи на переваги дистанційної форми освіти, на нашу думку, якщо мова йтиме про підготовку вчителів економіки, то варто використовувати її паралельно з очною формою навчання. Ознайомитись з новим матеріалом, вивчити нові економічні поняття, опрацювати економічна явища та процеси, навчитися вирішувати економічні задачі, відпрацювати отримані знання, виконуючи різноманітні вправи запропоновані вчителем, виконувати перевірочні завдання для визначення рівня сформованості необхідних знань - студенти можуть і самостійно. Але варто 50% часу приділити увагу проведенню практичних занять, що спрямовані на відпрацювання навичок спілкування та налагодження комунікативних зв'язків. Лише за таких умов впровадження дистанційної освіти в навчальний процес буде сприяти підготовці кваліфікованих педагогів із стійкими знаннями предмету, що викладається, та умінням передавати власні знання тим, хто цього потребує.

Список використаних джерел

1. Напреев Я. Л. Значение систем дистанционного обучения в подготовке экономистов // Материалы 9-ой международной научной практической конференции «Achievement of high school» (17 - 25 November 2013, г. София, Република Болгария,). - Том 19 2013. - г. София: «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2013. - стр. 20-25.

2. Поплавська О. А. Дистанційне навчання як прогресивна форма підготовки майбутніх економістів / О. А. Поплавська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. - 2013. - Вип. 7. - С. 134-137.